

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію

Полілуєвої Інги Володимирівни «Особливості емоційно-вольової регуляції спортивно-художньої діяльності у підлітковому віці»,

представленої до захисту

на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук
за спеціальністю 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія

Дисертаційне дослідження Полілуєвої Інги Володимирівни присвячено вивченню проблеми психологічних особливостей емоційно-вольової регуляції спортивно-художньої діяльності у підлітковому віці. Робота є актуальною як з теоретичної, так і з практичної точки зору, адже у сучасній педагогічній та віковій психології спостерігається недостатня розробленість проблеми психічної регуляції спортивної та спортивно-художньої діяльності підлітків.

Дисертаційне дослідження І.В. Полілуєвої проводилося у рамках комплексної науково-дослідної теми кафедри практичної психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Психологія розвитку суб'єктів педагогічного процесу» (номер державної реєстрації 0111U008875).

В авторефераті досить повно й чітко обґрунтовано актуальність і специфіку психолого-педагогічного виміру теми. Зміст автореферату дозволяє визначити структуру роботи, виявити її інноваційний характер і наукову глибину експериментальних та психодіагностичних методів дослідження емоційно-вольової саморегуляції особистості підліткового віку у спортивно-художній діяльності. Висновки віддзеркалюють основні результати поданого теоретико-емпіричного дослідження.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел і додатків. У вступі обґрунтовано

актуальність теми, чітко визначено об'єкт, предмет і мету дослідження, адекватно сформульовано його завдання, зазначено відповідні методи. Дисертантка розкриває наукову новизну, теоретичне і практичне значення роботи, наводить дані щодо апробації та впровадження результатів дослідження.

Зміст першого розділу дисертації свідчить про те, що І.В. Полілуєва детально розглянула проблему дисертаційного дослідження, що дозволило їй розкрити поняття «емоційно-вольова регуляція», здійснити аналіз психологічного змісту спортивної саморегуляції та її психологічних детермінант. Дисертанткою було обґрунтовано думку про те, що емоційно-вольова регуляція спортивно-художньої діяльності обумовлена сукупністю психологічних детермінант, до яких відносяться мотивація досягнення, спеціальні здібності, вольові якості, спортивна саморегуляція та оптимізм.

У другому розділі авторкою проаналізовано результати емпіричного дослідження психологічних детермінант емоційно-вольової регуляції спортивно-художньої діяльності підлітків, впливу вольових, мотиваційних та поведінкових здатностей і якостей, спеціальних здібностей, на спортивну успішність та актуалізацію психічних станів перед змаганням. У дисертації виокремлено психологічні предиктори успішності спортивно-художньої діяльності підлітків, а також актуалізації психічних станів самопочуття, активності та настрою перед змаганням.

У третьому розділі детально описано розвивальну програму та здійснено аналіз ефективності її впровадження, що доведено показниками формування у підлітків навичок спортивної саморегуляції. Авторкою переконливо доведено позитивний вплив програми на саморегуляцію психічних станів в умовах змагання у спортивно-художній діяльності.

Теоретико-методологічний аналіз проблеми та узагальнення емпіричного матеріалу, послідовна реалізація теоретичних положень у вирішенні завдань емпіричного дослідження, сполучення кількісного та якісного аналізу одержаних даних із застосуванням методів математичної

статистики, достатня репрезентативність вибірки забезпечили надійність та достовірність результатів. Структура та організація дослідження передбачали використання комплексу методів, адекватних його меті та завданням. Все це обумовило достатній ступінь обґрунтованості основних наукових положень і висновків дисертаційного дослідження І.В. Полілуєвої.

Наукова новизна роботи дослідження детально розкрита і полягає у виявленні психологічних предикторів успішності спортивно-художньої діяльності та позитивної ролі мотивації і спеціальних здібностей у підлітковому віці.

Отримані в ході дослідження результати можуть бути використані як при викладанні відповідних тем з курсу «Психологія спорту» для студентів педагогічних і психологічних спеціальностей, так і з метою психодіагностики та консультування.

Поряд із позитивною характеристикою роботи слід відмітити такі зауваження:

1. Дослідження виграло, якби автором, поряд з вивченням вольових якостей підлітків, було проаналізовано їх емоційні властивості – рівень емоційного інтелекту, емоційну стійкість – та їх вплив на емоційно-вольову регуляцію.

2. Автором пропонується оригінальний підхід до спеціальних здібностей суб'єкта спортивно-художньої діяльності, зокрема до їх групи віднесено музичні, естетичні, рухові, імагінативні та візуально-моторні здатності, визначено їх вплив на успішність спортивно-художньої діяльності, а засоби їх цілеспрямованого розвитку враховано у розвивальній програмі. Проте у третьому розділі, присвяченому перевірці результатів впровадження програми, автором не надається порівняльні зрізи спеціальних здібностей підлітків. Тому вважаємо, що дослідження виграло б, якби було проаналізовано вплив програми на розвиток спеціальних здібностей учасників формульованого експерименту.

3. Дисертанткою показано позитивну роль мотивації досягнення у перебігу психоемоційних станів у підлітків і доведено позитивний зв'язок внутрішньої саморегуляції з успішністю спортивно-художньої діяльності, проте виявляється поза увагою вплив мотивів спортивної діяльності на емоційно-вольову регуляцію станів підлітків перед змаганням.

Дослідження І.В.Полілуєвої виконано на високому науковому рівні, а отримані нові науково обґрунтовані експериментальні результати є суттєвим внеском у вікову та загальну психологію, та розширюють розуміння емоційно-вольової регуляції яка відображає тісний процес вольової, свідомої регуляції та емоційної сфери психіки людини.

Аналіз дисертаційної роботи дозволяє зробити висновок, що дисертація Полілуєвої Інги Володимирівни «Особливості емоційно-вольової регуляції спортивно-художньої діяльності у підлітковому віці» є самостійним, завершеним творчим науковим дослідженням, яке відповідає вимогам, встановленим МОН України щодо кандидатських дисертацій, а її авторка, Полілуєва Інга Володимирівна, заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата психологічних наук за спеціальністю 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія.

кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології
Вінницький соціально-економічний
інститут університету "Україна"

Handwritten signature of V.V. Naichuk

В.В.Найчук

Підпис В.В. Найчук засвідчує

Зав. ОК

В.К. Курчовський